

HANS & TOKIKO FRODE

Made in Japan

av Britte Montigny

Omedelbart innanför ingångsdörren till Konsthallen Hishult möter ett kärleksbudskap. På väggen står ordet **L O V E** skrivet med stora bokstäver som formats av bittesmå blodröda pappersrosor, till synes varsamt skuffade på plats av metallskimrande ekoxar. Installationen är skapad av Tokiko Ishiguro Frode som tillsammans med maken, glas- och stillebenkonstnären Hans Frode, nu för femte gången återvänt till Konsthallen Hishult, denna gång med utställningen Made in Japan.

Med få avstickare till andra delar av vår värld genomsyrar det japanska temat hela utställningen. Rosorna, liksom ekoxarna, enstaka trollsländor och tusentals minitränor är alla skapade i origami, det vill säga den japanska konsten att vika papper till intrikata tredimensionella figurer. Att skapa miniatyrfigurer i origami är tålmodsprövande och karaktärsdanande – och något som japanska barn får börja lära sig i mycket unga år. Tokiko själv var fyra år när hon började och fingerfärdigheten är det inget fel på. Men det handlar inte bara om att konsten att vika papper. Det handlar också om koncentration, om kontemplation och om att vika in goda tankar i varje liten figur, inte minst i tranorna, Japans nationalfågel och urgammal symbol för långt liv. Att ge bort band skapade av tusen papperstränor (gärna med påskrivna "goda" ord) är synonymt med en bön om att mottagaren ska förunnas framgång, lycka, hälsa... "The Prayer" – Bönen – är också titeln på ett flertal nonfigurativa tavlor där tusentals tranor i välavvägda färgharmonier virvlar runt i eleganta centrifugalrörelser som vore de burna av termikens osynliga vindar. Mina tankar går här spikrakt till Tokikos landsman Yoko Ono och hennes något mindre altruistiska Önsketråd där man hänger önskelappar och vädjar till högre makter om uppfyllande av önskemål för egen eller andras räkning. I Förstugan hänger även Hans Frodes verk "Att bli en drake". Om origami står som en symbol för tålmod, kontemplation och koncentration, står karpen, inte minst den berömda koi'en, som symbol för styrkan att gå mot strömmen, att låta sig härdas av misslyckanden och tillkortakommanden. I Frodes verk har en koifisk förvandlats till en drake som tillsammans med andra koi-drakar luftburen svävar fram över ett vattendrag.

Under åren har makarna Frode samlat på sig ett rikt urval av exklusiva obin – det flera meter långa och breda bältet som är en del av kimonon. Ett par är uppsatta i Förstugan medan ett drygt 50-tal hänger som vertikala bårder på ömse sidor om entrén till själva Konsthallen. Längd och bredd vittnar om att de hör till kvinnliga kimonos. De utsökta materialen, mönstren, broderierna, applikationerna antyder att de sannolikt skapats för unga kvinnor. Symboliken är traditionell med tranor, koifjäll och mönster som inspirerats av sköldpaddans ryggsköld – liksom tranan och även krysanthemum symboliserar sköldpaddan ett långt liv. Att den likaså återkommande körsbärsblomman, Japans nationalblomma, ska erinra om livets korta varaktighet och intagande skönhet är en annan sak. Ytterligare ett vanligt motiv är busk- eller trädpiönen, Kinas kejserliga blomma som i kraft av sin skönhet och rotens läkande egenskaper tidigt fann vägen till Japan där den (liksom i Kina) står för lycka, förmögenhet, vänskap och god tur.

Så kringvärld av japansk skönhet och symbolik fortsätter jag lätt omtumlad in i själva Konsthallen med angränsande Vita rum. Här möter, å ena sidan, närmare femtiotalet mindre och ett par större origamiverk som på temat The Prayer komponerats av tranor med önskeord skrivna på vingarna, rosor och en och annan ekoxe, därtill körsbärsblommor och kvistar av lavendel; å den andra ett stort antal större och mindre verk signerade Hans Frode. Det ovan nämnda verket, "Att bli en drake", som skapats av ett landskapsfoto vilket kompletterats med applikationer, neonljus, en glasblåst figur och omfamnas av en minst sekelgammal tavelram, bär Hans Frodes omisskännliga signatur. Inte bara när det gäller gamla tavelramar är Frode en återanvändare. När han nu för en litet längre period bytt ut sina invanda revir i New York, Mexiko och Bornholm mot Kyoto och den traditionsrika japanska kulturen är det i första hand japanska motiv som körsbärsblommor, geishor och arkitekturelement och japanskt återbruk som gäller. Fotografier, lackarbeten, "readymades" i form av silikonavgjutningar av maträtter som utställda i restaurangfönster ska locka in matgäster, egenhändigt blåsta neonljuskällor och dito opaka glasobjekt komponeras till stilleben som i några av verken berikats med en ton av surreell magi. I andra verk har Frode dessutom frångått traditionen att låta gamla tavelramar få styra ett verks tillblivelseprocess. I stället har han återanvänt lackarbeten som varsamt kombineras med neon och enstaka färgaccenter – en pånyttfödelse med påtagligt estetiska förtecken. **En doft av Japan har funnit vägen till Hishult.**